

Vierailu japanissa herra Nakagawan luona

Minna-Riikka Järvisen kertomus Japanin vierailustaan 2007. Julkaistu Akita-lehdessä 2/2008.

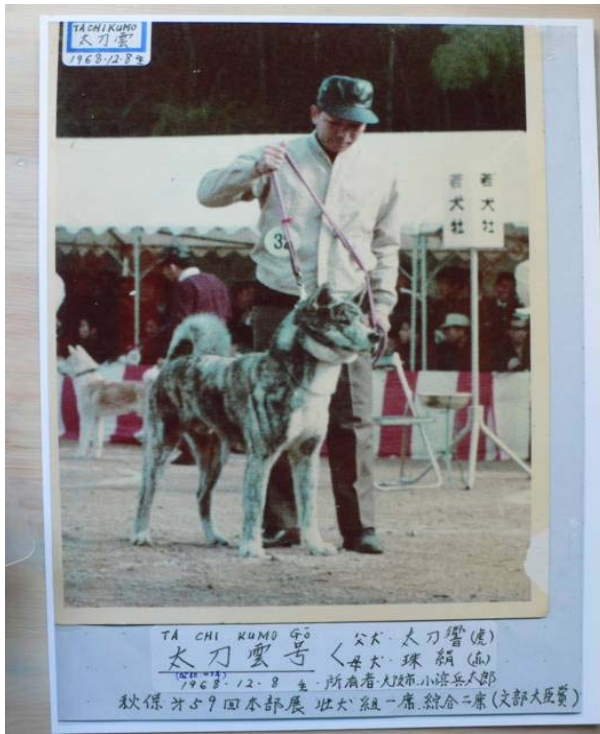
Osallistuessani Tokiossa kansainväliseen tieteellisen lukutaidon seminaariin minulla oli mahdollisuus myös vierailla kuuluisan akitagurun, Japanin Kennelklubin (JKC) akitaosaston entisen puheenjohtajan Jitaro Nakagawan luona Osakassa. Hän oli minulle toki tuttu jo ennestään, sillä hän on välittänyt minulle kaksi akitaani, [Sulon](#) eli Homareunshou Go Yamahanin ja valkoisen kaunokaisen [Sirkun](#) eli Shirayukihime Go Taishidoun. On kuitenkin aina eri asia käydä kirjeenvaihtoa, kuin tavata henkilökohtaisesti, joten en halunnut jättää tilaisuutta käyttämättä.

Jitaro Nakagawa on pitänyt japanilaisten rotujen koirakauppaa Osakassa jo vuodesta 1965.

Jitaro Nakagawa syntyi vuonna 1933 Shikokussa maanviljelijäperheeseen. Akitaa hän alkoi harrastaa jo pikkupoikana. Lukio-opintojen jälkeen hän kouluttautui karjankasvattajaksi arvellen jatkavansa vanhempiensa työtä. Näin ei käynyt, vaan hänestä tuli merimies. Hän kulki merillä kymmenen vuotta. Hän vastasi pääasiassa laivainsinöörin tehtävistä. Koirakauppiaaksi Nakagawa ryhtyi vuonna 1965, jolloin hän aloitti myös akitan kasvatuksen. Hän on ollut akita-ammattilainen siis jo yli 40-vuotta!

Ensimmäinen akita, joka nousi kansalliseen maineeseen ja tuotti kunniaa Nakagawalle oli brindle uros Tachikumo. Sen jälkeen hän on myynyt satoja akitoja, kasvattanut parisenkymmentä pentuetta, toiminut akitatuomarina ja puheenjohtajana vuonna 1981 perustetussa JKC:n akitaosastossa. Sitä ennen hän oli aktiivinen myös akitan rotujärjestössä Akita-inu Hozonkaissa (AKIHO), joka on perustettu jo 1927.

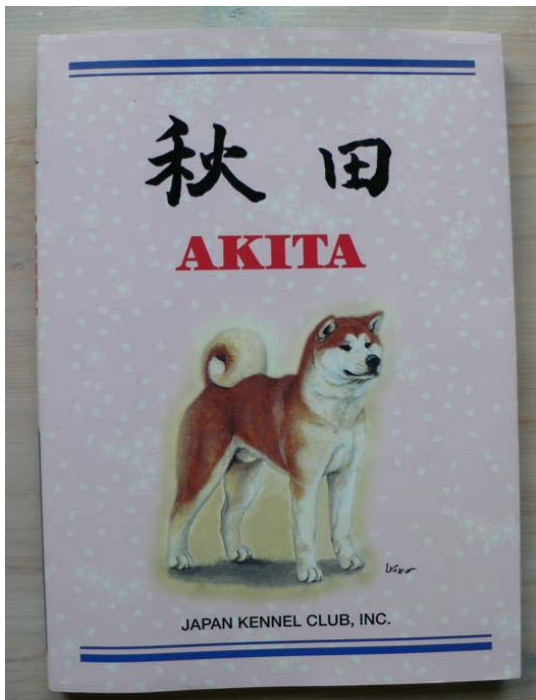
Jitaro Nakagawa kuuluisan Tachikumon kanssa näyttelyssä vuonna 1968.

Jitaro Nakagawa on välittänyt Eurooppaan monia kuuluisia koiria. Tässä kuvasarjassa näkyy legendaarisen Kakushin kehitys. Kenet sinä olisit valinnut pentueen pojista?

Kajiwaran oppipoikana

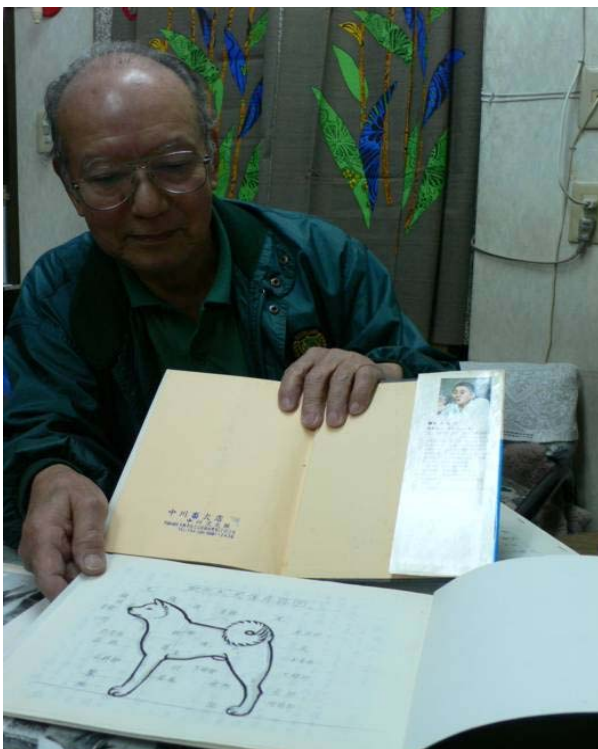
Japanissa akitan kasvatukseen liittyvä tieto on siirtynyt kisälli-oppipoika -kaltaisissa suhteissa. Tärkeimpinä opettajinaan Jitaro Nakagawa mainitsee erityisesti Naoto Kajiwaran, sekä herrat Watanaben ja Yamamoton. "Siinä oli kyse ihmisen luonteesta, rehellisyydestä ja vilpittömyydestä", kuvaa Nakagawa. Kajiwara lienee kaikista akita-auktoriteeteista korkein, sillä hänen kirjoittamaansa kirjaa Akita pidetään ainoana virallisena, AKIHOnkin hyväksymänä teoksena rodusta.

Naoto Kajiwaran alkuperäisteokseen pohjautuva Japani Kennel Klubin (JKC) 1998 julkaisema kirja AKITA on rodun "raamattu" kaikkialla maailmassa.

Mikä johti kuuluisan vaaleanpunaisen akitakirjan julkaisemiseen?

JKC:n puheenjohtaja Toyosaku Kariabu piti tärkeänä, että myös muu maailma ymmärtää japanilaisen akitan erityispiirteet. Koska heillä ei ole mahdollisuutta kisälli-oppipoika -suhteisiin japanilaisten auktoriteettien kanssa, oli tärkeää toimittaa Naoto Kajiwaran kirjan pohjalta editoitu versio, joka käännettäisiin useille kielille. Kariabu tuli julkaisuun toimittajaksi, Jitaro Nakagawa tuli toimituskunnan jäseneksi. Kuinka ollakaan Kajiwaran kirjoittama alkuperäinen käsikirjoitus piirroksineen on Nakagawalla.

Jitaro Nakagawa ja Naoto Kajiwaran alkuperäispiirros.

Vaikka japanilaisella nykyakitalla onkin jo uudentyyppiset piirteet kymmenen vuoden takaiseen aikaan verrattuna, jolloin "vaaleanpunainen" julkaistiin, eivät perusasiat akitassa ole Kajiwaran ajoista muuttuneet. *"Erityisesti piirroskuivissa on esitetty kaikki, mikä akitassa on olennaista"* sanoo Jitaro Nakagawa. Näitä ovat pään muoto ja mittasuhteet, kulmaukset, rakenne, korvien suhde ja linjakkuus suhteessa hännän ja takajalkojen kaaren muodostamaan kokonaisuuteen.

Akitan ilme

Akitassa on Jitaro Nakagawan mukaan aina kyse kokonaisuudesta, eikä yhdelle yksittäiselle tekijälle koiran ulkonäössä tai -muodossa saa panna liikaa (jos ollenkaan) painoa. Yksi on kuitenkin ylitse muiden. Ilme. Ilmeen on oltava akitalle tyypillinen, muutoin ei voida edes puhua koiran ominaisuuksista. Näin Jitaro Nakagawa ei sano, mutta aina tutkittaessa kuvia aloitetaan ilmeestä. Jos ilme ei ole oikea, arviointi ei jatku muihin ominaisuuksiin. Roikkuvat huulet, vääränmuotoiset tai sijoituneet silmät sekä vääränmuotoinen kuono ovat Nakagawan käsityksissä ilmeen pilaajia. Mikä sitten on oikea ilme? Havainnepiirros löytyy jälleen kerran Kajiwaralta.

Akitan ilme Naoto Kajiwaran mukaan.

Jitaro Nakagawa panee siis paljon painoa ilmeelle. Se muodostaa perustan tuomaroinnille ja myös kasvatustalinoille. Koiraa tulisi arvioida kokonaisuutena. Jos sillä on oikea ilme ja se on myös rotumääritelmän mukainen, se ansaitsee hyvän arvion ja jalostuskoiran arvon.

Narttu tärkein

Jalostuksessa Nakagawa pitää tärkeimpänä narttua ja sen ominaisuuksia. Nartun tulee olla oikeailmeinen, vahva ja terve, hyväluonteinen ja rotumääritelmän mukainen. Hammaspuutoksia ei saa olla, pigmentin etenkin huulissa tulee olla vahva ja ehyt. Uroksen rooli on paikata nartun virheitä tai tuoda jotain erityistä esiin syntyvästä pentueesta. Vahvaa ja tervettä narttua tarvitaan, jotta saadaan terveitä, vahvoja ja hyväluonteisia pentuja. Jalostukseen valitaan narttuja, jotka ovat luonteeltaan pehmeän puoleista, mutta avoimia ja sosiaalisia. Arkoja tai aggressiivisia narttuja ei käytetä jalostukseen, tai jos pentujen havaitaan olevan arkoja tai aggressiivisia, ei narttua enää käytetä. Pentujen sosiaalistamiseksi koko perhe seurustelee niiden kanssa pentuaikana mahdollisimman paljon. Erityisesti lasten olisi suotavaa touhuta pentujen kanssa, jotta niistä tulisi avoimia ja luottavaisia. *"Japanissa on paljon ihmisiä, ja lapsia perheissä. Se ei ole meille mikään ongelma"*, tokaisee Nakagawa. Pentuja ei saisi jättää kasvamaan vain emon tai yhden hoitavan ihmisen kanssa. Aggressiivisiin akitoihin Jitaro Nakagawalla on jyrkkä kielteinen suhtautuminen.

Endo-sanin puutarhassa

Vieraillessani Nakagawan luona kävimme yhdessä myös hänen kollegansa ja ystävänsä Takeshi Endon luona. Endolla kehuttiin olevan Osakan hienoin talo, eikä suotta. Perinteisessä japanilaisessa puutarhassa vietti päivää reilut kymmenen akita ja jokunen shiba. Talossa oli myös japanilaisen nukkejuhlun kunniaksi kokonainen nukkeparaati.

Jitaro Nakagawa, Minna Riikka Järvinen, Takeshi Endo ja Saori Kawazoe Endon pihamaalla.

Nukkejuhlan asetelma Endo Takeshin talossa.

Kahvin ja vihreän teen juonnin lomassa selvisi, että Takeshi Endo on tavallaan Jitaro Nakagawan opetuslapsia, pikkupojasta asti Nakagawan koirakaupassa pyörinyt nykyinen akitakasvattaja ja ammattimainen akita handler.

Endon "talliin" kuuluu noin 80 henkilöä, joiden koiria hän esittää maksusta näyttelyissä. Nyt AKIHOn "päämajan" (head quarters) näyttelyyn osallistumista odotti seitsemän akitaa. Näyttelyistä puhuttaessa Jitaro Nakagawa erityisesti toivoi, että akitat esitettäisiin kehässä pitämällä hihnaa 45:n asteen kulmassa selkälinjaan nähden, ei 90 asteen kulmaan "hirtettyinä", kuten usein näkee. Pää voi kyllä tuolloin näyttää hyvältä, mutta kokonaisolemus kärsii. Hän naurahti, että *"jos japanilainen tuomari huomauttaa kehässä väärästä hihnan kulmasta, voit päätellä siitä, että koirasi voittaa"*. Tuomari ei kestä katsella, kuinka pilaat erinomaisen koirasi väärällä esittämisellä. Täytyy myöntää, että itseäni on kerran huomautettu näin ja - koirani voitti.

Seitsen vuotias valkoinen narttu Hatuyuki näyttelyssä vuonna 1990. Huomaa hihnan kulma esitettäessä. Nenä on muuten punainen.

Endo Takeshin pihassa oli yksi koira, joka erityisesti kiinnitti huomiota komeudellaan. Se oli noin kaksivuotias, kuuluisan Unshoun veljen tyttären urospentu. Valitettavasti en saanut siitä kunnon kuvaa, sillä se oli häkissä. Kuuluisan setänsä lailla sekin oli brindle, tosin vaaleampi. Tästä kehkeytyikin mielenkiintoinen keskustelu akitan väreistä.

Värillä ei väliä

Mukanani oli Akita-lehden numero 3/2007, josta oli hyvä kysyä, mitä brindlen väreistä pidettiin hyvinä. Yllättäen lähes kaikki olivat Nakagawan ja Takeshin mielestä hyviä, vain haalean sävyiset koirat jäivät heikommiksi. Valkoiset merkit kasvoissa tai niskassa eivät häirinneet, myöskään koiran pohjaväriellä ei tuntunut olevan merkitystä. Otsajuova ei saa kuitenkaan ulottua yli korvien niskaan asti, valkea kaulus ei saa mennä ympäri kaulan jne.

Entä se brindlen urajiro? Koska urajiroa ei voida (tai haluta) määritellä tarkasti, on Jitaro Nakagawa varovasti sillä kannalla, että standardia pitäisi tältä osin muuttaa sallivammaksi. Tällä hetkellä FCI:n hyväksymässä rotumääritelmässä lukee, että akitalla on oltava urajiro. Väri on kuitenkin koiraa arvosteltaessa tekijä, jolla on tosiasiallinen merkitys vasta, kun vastakkain on kaksi tasavahvaa koiraa, joille ei muulla perusteella löydy eroa. Tämä tarkoittaa luonnollisesti rotumääritelmän sallimia värejä, eikä esim. laikukasta pinto-väriä. *"Vaade urajirosta on absurdi siksikin, ettei urajiroa voi valkoiselta akitalta tunnistaa. Hyvin tiheään juovittuneella brindelläkin, jolla on valkoiset merkit rinnassa ja kasvoissa, se voi jäädä merkkien alle ja olla vaikeasti tunnistettava"*, perustelee Nakagawa. Jitaro Nakagawa ei suhtaudu myöskään punaiseen väriin pieteetillä. Esim. "haalistunut" punainen, jota ei jalostuksen tavoiteohjelmassa pidetä suotavana, on Nakagawan mielestä aivan hyvä ja hieno, jos se muutoin sopii koiran kokonaisvaikutelmaan. Etenkään nartussa haalea sävy ei hänen mielestään haittaa, urokselle se ei oikein sovi. Samoin seesamikarva koiran selässä ei vaikuta koiran arvoon tai laatuun.

Entäpä valkoinen? Valkoisessa värissä on Nakagawan mielestä tärkeintä juuri valkoisuus. Täysin valkoisilla koirilla on poikkeuksetta lihanväriset kuonot. Jos kuonon pigmentti on tummempi, on koiralla todennäköisesti punaista turkissaan. Mutta kuten muissakin väreissä myös valkoisessa värimuodossa värin hienous ja puhtaus on vasta viimeinen silaus, kun koiria sijoitetaan näyttelyssä. Kun kysyin, mikä on eri värien osuus rekisteröidyistä pennuista, ei Jitaro Nakagawa osannut antaa suoraa vastausta. Valkoisia syntyy kuitenkin vähän, ehkä noin prosentti vuotuisesta pentutuotannosta on valkoisia. Viime vuonna AKIHO rekisteröi noin 2000 pentua, joten valkoisia syntyi noin 20. Kuitenkin valkoinen on akitan väreistä ihailuin. Se yhdistetään puhtauteen, johon liittyy japanilaisten käsityksissä lähes uskonnollisia tunteita.

Taantuva kanta

Akitan tilanne on pentumäärän valossa myös Japanissa huolestuttava. Kymmenen vuotta sitten pentuja rekisteröitiin noin 6000 kpl vuodessa, nyt vain 2000 kpl vuodessa. Tärkeimpänä syynä tähän Nakagawa mainitsee japanilaisen vimman hankkia pikkukoiria. Akitaa pidetään liian suurikokoisena. Sille ei voi myöskään laittaa separoita tai rusetteja, eikä se oikein sovi rattaisiin työnneltäväksikään, kuten nyt on muotia. Myös AKIHOn jäsenmäärä on laskenut parissa kymmenessä vuodessa 2800:sta 1300:aan. AKIHossa onkin suunniteltu erillisen Euroopan osaston perustamista, jotta rotua ja sen jalostamista koskevaa tietoa saataisiin tehokkaammin Japanin ulkopuolelle. Pentuja viedään Japanista vuosittain kymmenestä kahteenkymmeneen.

Endon vierailun jälkeen istuimme tuntitolkulla Nakagawan koirakaupassa katsellen yli 40 vuoden aikana kertyneitä kuvia: Adelheid Raspe, Yossef Rotshild, Silvia Exposito, Giovanna ja Roberto Brutti... Ichinoseki Goma, Masakumo, Tachikuma, Yukiga, Kakusui, Soto... Kaikki omissa kansioissaan, viimeistellysti järjestyksessä yksityiskohtia myöten.

Viimein hotellissa luulen pyörtyväni väsymyksestä. Maa se kuitenkin vain liikkuu.

Akitan kantakoira Ichinoseki Goma postimerkissä vuodelta 1943.